

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE**

Seduta ta' l-10 ta' Ottubru, 2006

Citazzjoni Numru. 1630/1996/1

Charles Halliday u martu Isabelle Halliday.

vs.

**Alan Dimech Debono u b'digriet tat-3 ta' Marzu 1997
giet kjamata fil-kawza Rose Ann Aquilina Illum mart
Alan Dimech Debono.**

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 17 ta' Mejju 1996 a fol. 1 fejn
gie premiss:-

Illi l-atturi huma proprjetarji ta' "garage" li jinsab fi Triq
Odeolone Caruana f'Hal Tarxien, sottostanti appartamenti
li jappartjeni lill-konvenut.

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi mill-bini ta' l-appartament tal-konvenut hawn fuq imsemmi kienet dahlet kwantita' ta' ilma fil-*“garage”* ta' l-atturi wkoll fuq imsemmi, b'mod illi saret hsara fil-bini *oltre* li gew danneggjati diversi oggetti li l-atturi kellhom fl-istess *“garage”*;

Illi l-konvenut huwa responsabbli ghad-danni li l-atturi gew li soffrew kif hawn spejgat.

Illi l-istess atturi talbu li ghalhekk il-konvenut jghid ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex, ghar-ragunijiet fuq imsemmija:

1. Tiddikjara li huwa responsabbli ghad-danni li soffrew l-atturi kif fuq spjegat.
2. Tillikwida okkorendo b'opera ta' perit nomand id-danni hekk sofferti mill-atturi; u
3. Tordna lill-konvenut sabiex ihallas lill-atturi d-danni li jigu likwidati;

Bl-ispejjez, komprizi dawk ta' l-ittra ufficjali datata l-25 ta' Marzu 1996 kontra il-konvenut, ngunt ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol 3 tal-process;

Rat il-lista ta' xhieda a fol 4. tal-process;

Rat li din il-kawza giet appuntata ghas-smiegh minn din il-Qorti diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallef Noel Arrigo fit-30 ta' Ottubru 1996 ghat-3 ta' Marzu 1997.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut datata 18 ta' Novembru 1996 a fol. 9 tal-process fejn gie exceptit:-

1. Preliminarjament il-gudizzju mhux integru billi l-eccipjenti huma kompropjetarju ma' terzi tal-fond sovrastanti dak ta' l-atturi.
2. Fil-meritu l-eccipjenti mhux responsabbli ghad-danni allegatament sofferti mill-atturi. Ghalhekk l-ewwel talba ghandha tkun michuda.

3. It-tieni talba ghandha tkun respinta billi ma' hemmx danni x'jigu likwidati favur l-atturi.

4. Isegwi li anke t-tielet talba ghandha tkun rigettata billi l-eccipjenti m'ghandux ikun kundannat ihallas danni lill-atturi.

5. Salvi eccezzjonijiet ohra premessi mill-ligi.

Rat id-dikjarazzjoni guramentat tal-konvenut annessa ma' l-eccezzjonijiet tieghu a fol. 10 tal-process.

Rat l-lista ta' xhieda u l-elenku ta' dokumenti esebiti a fol. 11 sa 14 tal-process, li jinkludi kuntratt ta' akkwist datat 6 ta' Lulju 1994 fl-atti tan-Nutar Pierre Cassar bhala Dok. "A", fejn jidher li l-fond indikat bhala dak tal-konvenut gie inverita' akkwistat minn Joseph Alan Dimech Debono u Rose Ann Aquilina.

Rat il-verbal ta' din il-Qorti diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel Noel Arrigo datat 3 ta' Marzu 1997.

Rat id-digriet ta' din il-Qorti diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel Noel Arrigo datat 3 ta' Marzu 1997 fejn fuq talba ta' l-atturi giet milqugha t-talba ghall-kjamata fil-kawza ta' Rose Ann Aquilina.

Rat il-verbal ta' din il-Qorti diversament presjeduta mill-Onorevoli Frank G. Camilleri datat 3 ta' Novembru 1997.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-kjamata fil-kawza Rose Ann Aquilina datata 19 ta' Novembru 1997 a fol. 18 tal-process fejn gie eccepit:-

1. L-eccipjenti mhux responsabbli ghad-danni allegatament sofferti mill-atturi. Ghalhekk l-ewwel talba ghandha tkun michuda.

2. It-tieni talba ghandha tkun respinta billi ma' hemmx danni x'jigu likwidati favur l-atturi.

4. Isegwi li anke t-tielet talba ghandha tkun rigettata billi l-eccipjenti m'ghandux ikun ikkundannat ihallas danni lill-atturi.

5. Salvi eccezzjonijiet ohra premissi mill-ligi.

Rat id-dikjarazzjoni guramentata tal-kjamata fil-kawza annessa ma' l-eccezzjonijiet taghha a fol. 19 tal-process.

Rat l-lista ta' xhieda tal-kjamata fil-kawza Rose Ann Aquilina a fol. 20 tal-process.

Rat il-verbal ta' din il-Qorti diversament presjeduta mill-Onorevoli Frank G. Camilleri datat 24 ta' Novembru 1997 fejn il-Qorti laqghet it-talba *da parte* ta' Dr. Joseph Zammit McKeon fis-sens li ssir korrezzjoni fl-okkju tac-citazzjoni fis-sens li wara l-kunjom il-kjamata fil-kawza Aquilina jizdiedu l-kliem "illum mart Alan Dimech Debono" u fejn gie nominat il-Perit Tekniku A.I.C. Alan Saliba sabiex jirrelata dwar it-talbiet attrici wara li jiehu konjizzjoni ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut u tal-kjamata fil-kawza u l-kawza giet differita ghar-relazzjoni ghat-13 ta' April 1997.

Rat il-verbali ta' din il-Qorti diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel Frank G. Camilleri datati 22 ta' April 1998, 16 ta' Novembru 1998, 22 ta' Frar 1999, 20 ta' Ottubru 1999, 14 ta' Frar 2000, 31 ta' Mejju 2000, 31 ta' Ottubru 2000, 10 ta' Jannar 2001, u 4 ta' Dicembru 2001.

Rat il-verbali ta' din il-Qorti kif presjeduta datat 20 ta' Marzu 2002.

Rat l-ordni ta' din il-Qorti diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel David Scicluna datata 31 ta' Mejju 2002.

Rat il-verbali ta' din il-Qorti diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallel Noel Cuschieri datati 15 ta' Novembru 2002, 4 ta' Frar 2003, 29 ta' April 2003, 20 ta' Gunju 2003, 4 ta' Novembru 2003, 27 ta' Jannar 2004, 28 ta' April 2004, 25 ta' Gunju 2004, 2 ta' Novembru 2004 fejn il-kawza dejjem giet differita ghar-rapport tekniku; tat-28 ta'

Jannar 2005 u 18 ta' Frar 2005 fejn il-kawza giet differita ghall-hlas u konferma tar-rapport tal-perit tekniku; tat-12 ta' April 2005 fejn il-kawza giet differita ghall-ezami tar-rapport, wara li fl-istess seduta l-perit tekniku halef ir-rapport tieghu pprezentat fit-12 ta' Jannar 2005; tal-25 ta' Mejju 2005 fejn Dr. Joseph Zammit McKeon talab li jeskuti l-perit tekniku u giet differita ghal dan l-iskop ghat-12 ta' Ottubru 2005 fil-11.00.a.m.; tat-12 ta' Ottubru 2005 fejn ma jidhirx li saret din l-eskussjoni tant li hemm verbalizzat li dehru d-difensuri tal-partijiet u l-Qorti awtorizzat lill-konvenuti biex jipprezentaw nota ta' kritika u dan bil-visto tal-kontro-parti sat-2 ta' Dicembru 2005 ghal liema data giet differita l-kawza; tat-2 ta' Dicembru 2005 fejn il-kawza giet differita ghall-istes skop ghas-seduta tat-12 ta' Jannar 2006.

Rat ir-rikors tal-perit tekniku datat 20 ta' Awissu 2003 u d-digriet ta' din il-Qorti hekk diversament presjeduta datat 21 ta' Awissu 2003 fejn laqghet it-talba kontenuta fl-istess rikors kollox kif jidher a fol. 43 tal-process.

Rat ir-rikors tal-perit tekniku datat 15 ta' Dicembru 2003 u d-digriet ta' din il-Qorti hekk diversament presjeduta datat 22 ta' Dicembru 2003 a fol. 49 tal-process u l-verbal tas-seduta tas-27 ta' Jannar 2004 a fol. 50 tal-process.

Rat ir-relazzjoni peritali tal-perit tekniku A.I.C. Alan Saliba tat-12 ta' Jannar 2005 a fol. 61 sa fol. 88 tal-process;

Rat id-dokumenti esebiti quddiem l-istess Perit Tekniku konsistenti f'Dok. "AS 1"; Dok. "CH 1" sa Dok. "CH 10" u Dok. "A" kollox minn fol. 90 sa fol. 120 tal-process.

Rat in-nota ta' l-atturi a fol. 96 tal-process fejn l-istess esebew bhala Dokument "A" prospett li jindika varji oggetti ta' merkanzija flimkien mal-valur taghhom liema oggetti kienu allegatament jinsabu fil-*garage* ta' l-atturi fiz-zmien l-incident relattiv u l-istess valur taghhom pretiz *in linea* ta' danni u dan fl-ammont ta' Lm3,306.15 u dan a fol. 97 tal-process u wkoll Dokumenti minn Dok. "CH 1" sa Dok. "CH 23" rappresentanti allegati kopji ta' varji *invoices* u dokumenti ohrajn pertinenti ghall-oggetti indikati mill-atturi

li allegatament gratilhom hsara u dan minn fol. 98 sa fol. 120 tal-process.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma mill-perit tekniku minn fol. 121 sa fol. 161 tal-process fejn b'kollox jidher li l-istess perit tekniku zamm 27 seduta inkluz access fis-17 ta' Marzu 1998; fis-seduti tat-3 ta' Frar 1998, 10 ta' Gunju 1998, 6 ta' Ottubru 1998, 11 ta' Gunju 1999, 17 ta' Novembru 1999, 30 ta' Marzu 2000, 10 ta' Lulju 2000, 22 ta' Settembru 2000, 24 ta' Jannar 2001, 26 ta' Ottubru 2001, 24 ta' Novembru 2003, 10 ta' Dicembru 2003 fejn ma sar xejn hlief verbali; fis-seduti ta' l-24 ta' Gunju 1998, 19 ta' Jannar 1999, 6 ta' Ottubru 2000, 7 ta' Marzu 2001, 13 ta' Settembru 2004 fejn xehed l-attur anke in kontro-ezami; tal-25 ta' Gunju 1999 fejn xehdet l-attrici; tas-16 ta' Dicembru 1999 fejn xehdet Anna Gatt prodotta mill-atturi; tat-8 ta' Mejju 2002 fejn l-atturi ddikjaraw li ma ghandhomx provi izjed u xehed il-konvenut; tal-5 ta' Gunju 2002 u 27 ta' Settembru 2004 fejn xehed il-konvenut u dik tat-28 ta' Ottubru 2004 fejn il-konvenut xehed in kontro-ezami u fejn il-partijiet awtorizzaw lill-perit tekniku sabiex jirrelata; ta' l-10 ta' Settembru 2002 fejn xehed Servolo Dimech Debono, missier il-konvenut; tas-7 u 14 ta' Lulju 2003 fejn xehed missier il-kjamata fil-kawza, kollox minn fol. 121 sa fol. 171 tal-process.

Rat ir-rikors ta' Dr. Joseph Zammit McKeon datat 28 ta' Novembru 2005 fejn talab differiment ghas-seduta tat-2 ta' Dicembru 2005 ghar-ragunijiet hemm indikati a fol. 183 tal-process u dan jidher li gie milqugh ghaliex b'verbal datat 2 ta' Dicembru 2005 il-kawza thalliet ghall-prezentata tan-nota ta' kritika mill-istess "konvenuti".

Rat il-verbali tas-seduti quddiem din il-Qorti kif attwalment presjeduta datati 12 ta' Jannar 2006 fejn deher biss Dr. John Vassallo ghall-atturi u l-konvenut u l-kjamata fil-kawza u d-difensur taghom Dr. Joseph Zammit McKeon msejhin diversi drabi baqghu ma dehrux u l-Qorti tat lill-istess konvenut u kjamata fil-kawza l-ahhar opportuna sabiex fi zmien tlettin (30) gurnata jipprezentaw nota ta' kritika b'kopja lill-kontro-parti jew lid-difensur tagha li jkollhom tlettin (30) gurnata biex jirrispondu u l-kawza giet

Kopja Informali ta' Sentenza

differita ghall-finali trattazzjoni ghall-4 ta' Mejju 2006; ta' l-4 ta' Mejju 2006 fejn Dr. Joseph Zammit McKeon pprezenta nota ta' osservazzjonijiet b'kopja lid-difensur ta' l-atturi prezenti fl-istess seduta u l-Qorti tat lill-atturi sittin (60) gurnata zmien ghan-nota risponsiva u l-kawza giet differita ghas-sentenza in difett ta' ostakolo ghall-10 ta' Ottubru 2006.

Rat ir-rikors ta' Dr. Joseph Zammit McKeon datat 14 ta' Frar 2006 u d-digriet ta' din il-Qorti datat 15 ta' Frar 2006 fejn laqghet it-talba u ppreffiggiet terminu ta' tlettin (30) gurnata sabiex l-istess konvenut u kjamata fil-kawza jipprezentaw nota ta' kritika bil-kondizzjonijiet indikati fil-verbal tat-12 ta' Jannar 2006.

Rat ix-xhieda kollha prodotta.

Rat id-dokumenti kollha esebiti;

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET

Illi din il-kawza saret peress li l-atturi, bhala proprjetarji tal-fond konsistenti f'*garage*, Triq Odeolone Caruana, Tarxien sostnew li soffrew danni meta dahal ilma mill-proprjeta' konsistenti f'appartament sovrastanti appartenenti lill-konvenut u l-kjamata fil-kawza, illum il-konjugi Dimech Debono.

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li l-atturi kienu akkwistaw il-*garage* taghhom fi Triq Odeolone Caruana, Tarxien f'Dicembru 1994 fi stat ta' gebel u saqaf u wara tlett (3) xhur ghamlu l-*finishes* u bdew juzawh sabiex jahznu l-merkanzija taghhom konsistenti fi hwejjeg, oggetti tad-dar u anke bhala *garage* ghall-karozza taghhom u trakk; f'Marzu 1995 l-attur kien avvicina lill-konvenut sabiex issir ix-xoghol fil-mezzanin taghhom li kien fi stat ta' gebel u saqaf, u dan sabiex ma jidholx ilma fil-*garage* taghhom mill-fond sovrastanti u dan peress li l-attur kien gja innota perkolazzjoni ta' ilma ghal gol-fond tieghu mill-post

sovrastanti, u dan meta l-mezzanin tal-konvenut u l-kjamata fil-kawza kien ghadu fi stat ta' gebel u saqaf; il-konvenut kien qallu li tali xoghol kellu jitlesta sas-Sajf tas-sena 1995. F'Settembru 1995 kienet ghamlet xita qawwija u lill-attur dahallu hafna ilma tant li l-*garage* kien hemm mal-pied ilma, u gie nnutat li kien hemm ilma jgattar mill-planki u tbajja ta' tixrib fil-qiegh tal-planki; kellem lill-konvenut li fi zmien tlett (3) ijiem ghamel ix-xoghol tal-kontra-bejt u l-attur jghid li minn dak in-nhar ma dahalx ilma fil-*garage*. Kawza ta' dan grat hsara fl-oggetti li kien hemm fil-*garage* fosthom merkanzija konsistenti fi hwejjeg u dan skond huwa fl-ammont ta' Lm3,306 skond Dok. "A" u allegatament wkoll hsara f'oggetti ohra konsistenti f'*cash register* fl-ammont ta' Lm210, f'apparat tal-fotografija, *slides* u *crash helmet* (stg. 249.99) u l-attur ikkalkula li l-hsara fl-oggetti personali kienet tammonta ghall-Lm1,000.

Illi jirrizulta li l-fond tal-konvenut u tal-kjamata fil-kawza huwa dak Numru 29, "Rochea", Triq Odeoleone Caruana, Tarxien u l-konvenut stess spjega kif l-istess inxtara u x-xogholijiet li saru sabiex tlesta l-istess post b'mod li qal li l-kontra-bejt u l-*washroom* tlestew ghall-habta ta' Awissu/Settembru 1995, u fil-fatt jghid li kienet ghamlet ix-xita u xorta jsostni li komplew ix-xoghol sabiex dawn ilestu. Jghid li l-attur ilmenta fuq qtar ta' ilma biss f'Marzu 1995 u ghall-habta ta' Santa Marija, u wara dan l-attur qatt ma kellmu. Izda fl-opinjoni ta' din il-Qorti dan jirrizulta kontradett mix-xhieda kollha prodotti mill-atturi u fuq kollox mill-konkluzjonijiet peritali. Dan apparti l-fatt li l-istess konvenut u kjamata fil-kawza fid-dikjarazzjoni stess annessa ma' l-eccezzjonijiet rispettivi taghhom, ma jinnegawx tali perkolazzjoni ta' ilma, izda jsostnu li l-atturi, la darba kienu jafu bl-istat tal-fond tal-konvenuti ma misshomx uzawh. Dan l-argument gie rigettat mill-lat tekniku mill-perit tekniku ghar-ragunijiet hemm indikati u qed jigi rigettat minn din il-Qorti, *stante* li la darba l-agir tal-konvenut u l-kjamata in kawza kien fih innifsu negligenti, ma jistawx ghan-nuqqas taghhom jimplikaw lill-atturi, iktar u iktar meta kienu ilhom xhur avzati bil-perikolu ezisistenti u baqghu ma ghamlu xejn sakemm kien tard wisq.

Illi ma dan jinghad li mill-konkluzjonijiet peritali jirrizulta li l-istess perit tekniku kkonkluda li l-perkolazzjoni ta' ilma kienet sehhet qabel ma' sar il-kontra-bejt fil-fond tal-konvenut u tal-kjamata fil-kawza u fil-fatt l-istess perit tekniku kkonkluda li l-hsara sehhet proprju minhabba li l-fond tal-konvenuti ma kienx prottett ghall-eventwalita' li jkun hemm ix-xita, tant li minkejja li gew avvicinati mill-attur f'Marzu 1995 kien biss ghall-habta ta' Awissu/Settembru 1995 li tlesta l-istess kontra-bejt, u dan skond il-perit tekniku kien zmien twil wisq sabiex l-istess konvenuti jaghmlu tali xoghol.

Illi fil-fatt fl-istess relazzjoni tieghu l-istess perit tekniku jghid li l-konvenuti qatt ma sostnew li ma kienx hemm perkolazzjoni ta' ilma mill-fond taghhom ghal dak tal-konvenut, izda li l-atturi kienu jafu bl-istat tal-fond taghhom u ma misshomx qeghdu oggetti fl-istess fond. F'dan il-kuntest u dwar responsabbilta' l-perit tekniku kkonkluda hekk:-

“Anke mill-lat tekniku, m’hemm l-ebda dubju li minn post fi stat ta’ gebel u saqaf u minghajr kontra-bejt u jew aperturi jipperkola l-ilma ghall-fond sottostanti u ghalhekk f’dan ir-rigward, billi jirrizulta li l-incident gara qabel sar il-kontra-bejt tal-konvenuti, il-perkolazzjoni ta’ ilma mill-fond tal-konvenuti ghall-garaxx ta’ l-atturi jirrizulta li grat”.

Illi hawn issir riferenza ghall-konstatazzjonijiet anke teknici li saru mill-perit tekniku a fol. 85 u 86 tal-process u fol. 26 u 27 tar-relazzjoni tieghu fejn jidher li huwa kkonkluda li ghaddew hames (5) xhur bejn Marzu 1995 sa' Awissu 1995 sabiex tlesta il-post minn wiehed ta' gebel u saqaf ghall-wiehed lest, u fil-fatt il-kontra-bejt sar biss f'dan l-ahhar perjodu – skond huwa tali xoghol kellu jitlesta kemm jista' jkun malajr u kien ikun hafna ahjar kieku anke qabel sar dan kienu jinghalqu t-twieqi u jissaqqaf ix-xaft temporanjament permezz ta' plastik jew fdewwec jew tinkesa l-art tax-xaft temporanjament u dan sabiex tigi protetta l-istruttura tal-fond, speċjalment is-soqfa u r-rinforz taghhom, *“u kif ukoll ma ssirx hsara lill-fondi adjacenti u sottostanti. Wara li jitlesta x-xoghol tal-bini u sakemm isir il-kontra-bejt ikun jehtieg li l-ewwel jizzarma l-*

armar tas-soqfa, wara jsiru t-trinek u l-conduits ghax-xoghol ta' l-elettriku u/jew ilma u wara, jekk ikun il-kaz, isir il-qatran, u l-insulation ghal taht il-kontra-bejt. Dan ix-xoghol ma jirrikjedix aktar minn xahrejn – billi l-konkos jehtieg tmienja u ghoxrin gurnata zmien qabel jizzarma l-armar tieghu u qabel jizzarma l-armar mhux possibbli li jsiru xogholijiet ta' l-elettriku u/jew ilma – u ghalhekk hija l-opinjoni teknika tas-sottofirmat li l-perjodu ta' hames xhur, sabiex il-fond tal-konvenuti gie protett mill-elementi huwa esegerat. Huwa minnu li wiehed ma jippretendix li ssir xita matul ix-xhur tas-Sajf u kif ukoll li l-kontra-bejt l-ahjar li jsir lejn l-ahhar tas-Sajf sabiex ma jespandix u ghalhekk jaqsam anqas, madankollu, l-urgenza fit-tlestija tal-kontra-bejt ghandha dejjem tittiehed bis-serjeta', aktar u aktar sabiex jigu evitati problemi specjalment ma' terzi bhalma gara f'dan il-kaz. Jirrizulta minnu wkoll li l-garaxx ta' l-atturi ma' kienx imkahhal fil-gurnata ta' l-incident. Madankollu, dan il-fatt ma jincidix fuq il-fatt li grat il-perkolazzjoni ta' ilma billi din grat mill-fond sovrastanti tal-konvenuti u ma regghetx sehhet wara li konvenuti lestew il-kontra-bejt”.

“Ghalhekk, dwar l-ewwel talba ta' l-atturi rigward responsabbilta, l-esponent jikkonkludi l-perkolazzjoni ta' ilma fil-garaxx ta' l-atturi li allegatament ikkawzat hsara fl-oggetti mahzuna fl-istess garaxx kienet dovuta ghall-fatt li l-fond sovrastanti tal-konvenuti kien fi stat ta' gebel u saqaf u minghajr kontra-bejt bir-rizultat li l-ilma tax-xita ippenetra mill-post tal-konvenuti ghal gewwa l-garaxx ta' l-atturi. L-unika rimedju principali sabiex jigi evitat id-dhul ta' l-ilma kien li jsir kontra-bejt fuq il-fond tal-konvenuti sa mhux aktar tard minn xahrejn mit-tlestija tal-fond tal-konvenuti fi stat ta' gebel u saqaf u cjoe' sa' Mejju 1995”.

“Rigward l-ewwel talba attrici jirrizulta li kien hemm perkolazzjoni ta' ilma, li grat f'okkazzjoni wahda, fil-garaxx ta' l-atturi mill-fond sovrastanti tal-konvenuti billi l-fond tal-konvenuti dam ghal zmien sostanzjali ta' hames xhur minghajr kontra-bejt u espost ghall-elementi meta dan il-perjodu ma kellux teknikament jeccedi xahrejn”.

Illi din il-Qorti thoss li l-konkluzjonijiet ta' l-istess perit tekniku huma mill-iktar cari u kien in-nuqqas tal-konvenut

u tal-kjamata fil-kawza li jaghmlu x-xogholijiet necessarji fil-fond taghhom li kkawza l-perkolazzjoni ta' ilma ndikata ghall-fond ta' l-atturi, u dan huwa iktar gravi meta jidher li l-atturi kienu gja avvicinaw lill-konvenuti dwar taqtir ta' ilma li kien gja beda jsehh f'Marzu 1995, izda l-konvenuti ghamlu l-istess xogholijiet f'Awissu jew Settembru 1995, u sa' dak it-tant lanqas ghamlu xejn sabiex jiprotegu l-istess fond taghhom sabiex f'kaz ta' xita ma ssirx hsara fil-fond sottostanti; l-pretensjoni tal-konvenut u l-kjamata fil-kawza li l-istess atturi ma kellhomx juzaw il-*garage* taghhom sakemm isiru tali xogholijiet ma ghandha l-ebda bazi legali u qed tigi rigettata u dan peress li kien in-nuqqas u l-istat tal-proprjeta' tal-konvenut u l-kjamata fil-kawza u il-fatt li huma naqqsu milli jaghmlu dak necessarju sabiex ma jikkawzawx hsara lil haddiehor li kkawza tali perkolazzjoni ta' ilma fil-fond ta' l-atturi, haga li setghu facilment ghamlu f'terminu ragonevoli li kien disponibbli ghalihom u li l-perit tekniku b'mod mill-iktar car indikalhom, u dan apparti li xorta wahda sa' dak iz-zmien setghu jiehd u wkoll passi sabiex jevitaw li ssir hsara, affarijiet li l-konvenut u l-kjamata fil-kawza ghal kollox injoraw sakemm kien tard wisq. Illi fl-opinjoni tal-Qorti dan huwa kaz fejn abbazi ta' **l-artikolu 1031 tal-Kap 16** kull persuna ghandha twiegeb ghall-hsara li tigri bi htija taghha, u dan huwa kaz meta l-istess konvenut u l-kjamata fil-kawza ma uzawx il-prudenza, u d-diligenza u l-hsieb ta' missier tajjeb tal-familja ndikat fl-**artikolu 1032** u ghalhekk huma responsabbli ghad-danni konsegwenzjali naxxenti mill-agir irresponsabbli taghhom u dan skond il-ligi u a bazi ta' **l-artikolu 1033 tal-Kap 16**. F'dan il-kuntest din il-Qorti qed tirrespingi l-argumentazzjoni tal-"konvenuti" fin-nota ta' osservazzjonijiet taghhom, u dan peress li apparti li ma tirrizultax li hija fondata fil-fatt, certament bl-ebda mod ma tista' tezenta lill-konvenut u l-kjamata fil-kawza min-nuqqasijiet taghhom, u kien proprju dan in-nuqqas u l-istat tal-fond taghhom, u in-nuqqas taghhom li jirrimedjaw ghall-istess li kkawzat il-perkolazzjoni mertu tal-kawza odjerna u din il-Qorti thoss li l-konvenut u l-kjamata fil-kawza ma jistax in-nuqqas taghhom jifawh fuq haddiehor, kif jidher car li qed jippruvaw jaghmlu.

Illi huwa sintomatiku ghalhekk li fid-dawl ta' dan kollu jinghad li qed jigi applikat il-principju li gja gie uzat minn din il-Qorti fil-kawza fl-ismijiet **“Spiteri Tiles Limited vs Raymond Borg”** (PA. RCP – 28 ta' Frar 2002) fejn inghad li *“ghalkemm il-Qorti ma hijiex tenuta li taccetta l-konkluzjonijiet peritali kontra l-konvinzjoni taghha nnfisha, kif fil-fatt huwa dettat mill-artikolu 681 tal-Kap 12, jibqa' jippersisti l-fatt li tali konkluzjoni pertali, specjalment fuq natura purament teknika, dan il-Qorti “ma tistax taghmlu b'mod legger jew kapriccuz. Il-konvinzjoni kontrarja taghha kellha tkun ben informata u bazata fuq ragunijiet li gravament ipoggu fid-dubbru dik l-opinjoni teknika lilha sottomessa b'ragunijiet li ma ghandhomx ikunu privi mill-konsiderazzjoni ta' aspekk tekniku tal-materja taht ezami”* (**“Philip Grima vs Carmelo Mamo”** – A.C. 29 ta' Mejju 1998; **“Anthony Cauchi vs Carmel Mercieca”** – A.C. 6 ta' Ottubru 1999; **“John Saliba vs Joseph Farrugia”** A.C. 28 ta' Jannar 2000; **“Sammy Tabone vs Carmel Tabone et”** – A.C. 5 ta' Ottubru 2001).

Illi dawn is-sentenzi huma bbazati wkoll fuq dak li intqal fid-decizjoni fil-kawza fl-ismijiet **“Giswarda Bugeja et vs Emmanuele Muscat et”** (A.C. 23 ta' Gunju 1967 – Ll.i.390) fejn intqal li ghalkemm ir-rapport tekniku huwa kontrollabbli mill-gudikant bhal kull prova ohra, *‘b'danakollu, l-‘giudizio dell’arte’ espress mill-perit tekniku ma jistax u ma ghandux aktar u aktar fejn il-parti interessata ma tkunx ipprevaliet ruhha mill-fakolta' lilha moghtija b'talba ghan-nomina ta' periti addizzjonali jigi skartat facilment ammenoche' ma jkunx jidher sodisfacentement illi l-konkluzjonijiet peritali huma, fil-kompless kollha tac-cirkostanzi, irragonevoli”*.

Illi din il-Qorti thoss li dan ghandu japplika ghall-kaz in ezami u dan peress li jidher car li l-konkluzjonijiet teknici huma skjeti u cari u ma jhallu l-ebda lok ghall-dubju; ma' dan jizdied li lanqas biss saret eskussjoni tal-perit tekniku u lanqas saret talba mill-konvenut u l-kjamata fil-kawza ghall-periti perizjuri u ghalhekk din il-Qorti thoss li ghandha taccetta u qed taccetta l-konkluzjonijiet tal-perit tekniku; jinghad ghall-kompletezza li l-kwistjoni tal-katusa, mressqa u vantata mill-konvenut u l-kjamata fil-kawza ma

kellha x'taqsam xejn mal-kawza tal-perkolazzjoni ta' ilma mill-fond sovrastanti ghal dak ta' l-atturi u hawn ukoll il-Qorti qed taqbel mal-konkluzjonijiet peritali.

Illi dwar l-ammont ta' danni l-atturi qed jikkontendu li dan jammonta u jikkonsisti fost affarijiet fl-ammont ta' Lm3,306.15 u dan rappresentanti valur ta' oggetti li kienu allegatament jinsabu fil-*garage* taghhom fiz-zmien ta' l-incident relattiv u dan kif jidher mid-dokument a fol. 97 tal-process u wkoll minn dokumenti minn Dok. "CH 1" sa Dok. "CH 23", l-ahhar dokumenti msemmija rappresentanti kopji ta' varji *invoices* u dokumenti ohrajn pertinenti ghall-oggetti indikati mill-atturi li gratilhom hsara u dan minn fol. 98 sa fol. 120 tal-process, kollox kawza ta' dak li gara u gie deskritt aktar il-fuq f'din is-sentenza u naturalment fir-rapport peritali li saret riferenza ghalih.

Illi din il-Qorti thoss li dawn l-allegati danni gew ippruvati anke in forza tad-dokumenti esebiti, pero' l-oggetti l-ohra indikati bhala affarijiet personali, din il-Qorti thoss li hemm mankanza ta' provi, u certament li ma gewx ippruvati sal-grad rikjest mill-ligi u hawn qed issir riferenza ghall-oggetti msejja personali bhal *cash register*, *crash helmet* u oggetti personali ohra u allura l-ammont ta' danni qed jigi likwidat fl-ammont ta' tlett elef, tlett mija u sitt liri Maltin u hmistax-il centezmu (Lm3,306.15) u t-tieni u t-tielet talba qed jigu milquha fl-istess ammont.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi filwaqt li tastjeni milli tiehi konjizzjoni ta' l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut u dan *stante* li l-istess giet sorvolata bil-kjamata fil-kawza ta' Rose Ann Aquilina, illum mart il-konvenut, u fil-waqt li tichad l-eccezzjonijiet l-ohra kollha tal-konvenut u l-eccezzjonijiet kollha tal-kjamata fil-kawza, **tilqa' t-talbiet attrici** biss fis-sens hawn premiss b'dan illi:-

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Tiddikjara li lill-konvenut u lill-kjamata fil-kawza responsabbli ghad-danni li soffrew l-atturi kif spjegat f'din id-decizjoni.

2. Tillikwida d-danni hekk sofferti mill-atturi fl-ammont ta' tlett elef, tlett mija u sitt liri Maltin u hmistax-il centezmu (Lm3,306.15).

3. Tordna lill-konvenut sabiex ihallas lill-atturi d-danni hekk likwidati fl-ammont ta' tlett elef, tlett mija u sitt liri Maltin u hmistax-il centezmu (Lm3,306.15).

Bl-ispejjez kollha, komprizi dawk ta' l-ittra ufficjali datata 25 ta' Marzu 1996 kontra il-konvenut u l-kjamata fil-kawza.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----